

utorak, 27. travnja 2021.

P9_TA(2021)0124

Uspostava Obzora Europa – utvrđivanje pravila za sudjelovanje i širenje rezultata ***II

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 27. travnja 2021. o stajalištu Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2013 (07064/2/2020 – C9-0111/2021 – 2018/0224(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: drugo čitanje)

(2021/C 506/25)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir stajalište Vijeća u prvom čitanju (07064/2/2020 – C9-0111/2021),
 - uzimajući u obzir mišljenja Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 17. listopada 2018. ⁽¹⁾ i od 16. srpnja 2020. ⁽²⁾,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 9. listopada 2018. ⁽³⁾,
 - uzimajući u obzir svoje stajalište u prvom čitanju ⁽⁴⁾ o prijedlogu Komisije upućenom Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2018)0435),
 - uzimajući u obzir izmijenjeni prijedlog Komisije (COM(2020)0459)
 - uzimajući u obzir članak 294. stavak 7. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
 - uzimajući u obzir privremeni sporazum koji je nadležni odbor odobrio u skladu s člankom 74. stavkom 4. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir članak 67. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir preporuku za drugo čitanje u Odboru za industriju, istraživanje i energetiku (A9-0122/2021),
1. prihvaća stajalište Vijeća u prvom čitanju;
 2. prihvaća zajedničku izjavu Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije priloženu ovoj Rezoluciji;
 3. odobrava svoju izjavu priloženu ovoj Rezoluciji;
 4. prima na znanje izjave Vijeća i Komisije priložene ovoj Rezoluciji;
 5. utvrđuje da je akt prihvaćen u skladu sa stajalištem Vijeća;
 6. nalaže svojem predsjedniku da potpiše akt s predsjednikom Vijeća u skladu s člankom 297. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
 7. nalaže svojem glavnom tajniku da potpiše akt nakon provjere jesu li svi postupci propisno zaključeni te da ga u dogovoru s glavnim tajnikom Vijeća da na objavu u *Službenom listu Europske unije*;
 8. nalaže svojem predsjedniku da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

⁽¹⁾ SL C 62, 15.2.2019., str. 33.

⁽²⁾ SL C 364, 28.10.2020., str. 124.

⁽³⁾ SL C 461, 21.12.2018., str. 79.

⁽⁴⁾ Usvojeni tekstovi od 17.4.2019, P8_TA(2019)0395.

utorak, 27. travnja 2021.

PRILOG

Zajednička politička izjava o ponovnoj upotrebi opozvanih sredstava u okviru programa Obzor Europa

U zajedničkoj izjavi o ponovnoj upotrebi opozvanih sredstava u vezi s istraživačkim programom ⁽¹⁾ Europski parlament, Vijeće i Komisija suglasni su da će u korist istraživačkog programa ponovno staviti na raspolaganje odobrena sredstva za preuzimanje obveza u iznosu do 0,5 milijardi EUR (u cijenama iz 2018.) u razdoblju 2021. – 2027., što je posljedica potpunog ili djelomičnog neprovođenja projekata koji su dio okvirnog programa Obzor Europa ili njegova prethodnika Obzor 2020., kako je predviđeno člankom 15. stavkom 3. Financijske uredbe. Ne dovodeći u pitanje ovlasti proračunskog tijela i ovlasti Komisije za izvršenje proračuna Europski parlament, Vijeće i Komisija suglasni su da će indikativna raspodjela tog iznosa biti sljedeća:

- 300 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Digitalizacija, industrija i svemir”, posebno za kvantna istraživanja;
- 100 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Klima, energija i mobilnost”; i
- 100 000 000 EUR u stalnim cijenama iz 2018. za klaster „Kultura, kreativnost i uključivo društvo”.

Izjava Parlamenta o sporazumima o pridruživanju

„Člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a) podtočkom i. UFEU-a predviđa se suglasnost Europskog parlamenta u slučaju sporazuma o pridruživanju u smislu članka 217. UFEU-a. Osim toga, uvjeti za pridruživanje treće zemlje programu Obzor Europa često su dio takvih sporazuma o pridruživanju. Da bi dao suglasnost, Europski parlament treba u svim fazama postupka biti odmah i u potpunosti obaviješten, u skladu s člankom 218. stavkom 10. UFEU-a. Nadalje, kako bi se osigurao odgovarajući parlamentarni nadzor, nužno je da ti sporazumi obuhvaćaju sve relevantne aspekte odnosa Unije s određenom trećom zemljom u vezi s programom Obzor Europa.

Europski parlament stoga očekuje da, kada Vijeće na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a donese odluku u skladu s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a kojom se utvrđuju stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma koji uključuje pridruživanje treće zemlje programu Obzor Europa, zbog tih stajališta ne dođe do izbjegavanja zahtjeva za dobivanje suglasnosti Europskog parlamenta tako što će se tom tijelu prepustiti određivanje bitnih aspekata sudjelovanja te treće zemlje u programu Obzor Europa.

Stoga Europski parlament smatra da bi takve odluke Vijeća u skladu s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a, kada se odnose na dijelove sporazuma o pridruživanju koji predviđaju pridruživanje treće zemlje programu Obzor Europa, trebalo svesti na apsolutni minimum. Nadalje, ako pregovarač Unije ili Vijeće ili njegov posebni odbor razmatra donošenje takve odluke Vijeća pri upućivanju direktiva pregovaraču, Europski parlament očekuje da u svim fazama postupka bude odmah i u potpunosti obaviješten, među ostalim dobivanjem obrazloženog mišljenja o tome zašto je za postizanje ciljeva Unije kako su utvrđeni u [Uredbi o Obzoru Europa] i [Odluci Vijeća o uspostavi posebnog programa] potrebno da tijelo osnovano na temelju sporazuma donese stajalište u ime Unije.

Izjava Komisije o uvodnoj izjavi 47.

Komisija namjerava izvršiti proračun Akceleratora EIC-a na način kojim će se osigurati da potpora MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća, isključivo u vidu bespovratnih sredstava odgovara potpori u okviru proračuna za instrument za MSP-ove programa Obzor 2020. u skladu s člankom 48. stavkom 1. i uvodnom izjavom 47. Uredbe o Obzoru Europa.

Izjava Komisije o članku 6.

Na zahtjev, Komisija namjerava razmjenjivati mišljenja s nadležnim odborom u Europskom parlamentu o: i. popisu potencijalnih kandidata za partnerstvo na temelju članaka 185. i 187. UFEU-a, koji će biti obuhvaćeni (početnim) procjenama učinka; ii. okvirnom popisu misija koje su utvrdili odbori za misije; iii. rezultatima strateškog plana prije njegova službenog donošenja te će iv. predstaviti i dijeliti dokumente povezane s programima rada.

⁽¹⁾ SL C 444 I, 22.12.2020., str. 3.

utorak, 27. travnja 2021.

Izjava Komisije o etici / istraživanju matičnih stanica – članak 19.

Za okvirni program Obzor Europa Europska komisija predlaže nastavak uporabe istog etičkog okvira odlučivanja o financijskim sredstvima EU-a za istraživanje na području ljudskih embrionalnih matičnih stanica kao u okvirnom programu Obzor 2020.

Europska komisija predlaže nastavak uporabe tog etičkog okvira jer se njime na temelju iskustva razvio odgovoran pristup u području znanosti koje mnogo obećava i za koji se pokazalo da dobro funkcionira u kontekstu istraživačkog programa u kojem sudjeluju istraživači iz brojnih zemalja s vrlo raznolikim regulatornim situacijama.

1. Odlukom o okvirnom programu Obzor Europa iz financiranja Unije izričito se isključuju tri područja istraživanja:
 - istraživačke aktivnosti čiji je cilj kloniranje ljudi u reproduktivne svrhe;
 - istraživačke aktivnosti čiji je cilj mijenjanje genskog naslijeđa ljudi, a zbog kojih bi takve promjene mogle postati nasljedne; istraživačke aktivnosti čiji je cilj mijenjanje genskog naslijeđa ljudi, a zbog kojih bi takve promjene mogle postati nasljedne;
 - istraživačke aktivnosti čiji je cilj stvaranje ljudskih embrija isključivo radi istraživanja ili radi stvaranja matičnih stanica, uključujući prijenos jezgre somatskih stanica.
2. Ne smije se financirati aktivnost koja je zabranjena u svim državama članicama. Ne smije se financirati aktivnost u državi članici u kojoj je zabranjena.
3. Odluka o Obzoru Europa i odredbe za etički okvir kojim se uređuje financiranje Unije za istraživanja u području ljudskih embrionalnih matičnih stanica ni u kojem slučaju ne podrazumijevaju vrijednosni sud o regulatornom ili etičkom okviru kojim se uređuju takva istraživanja u državama članicama.
4. Pri pozivu na podnošenje prijedloga Europska komisija ne potiče izričito upotrebu ljudskih embrionalnih matičnih stanica. Eventualna upotreba ljudskih matičnih stanica odraslih osoba ili embrija ovisi o procjeni znanstvenika s obzirom na ciljeve koje žele ostvariti. U praksi se najveći dio financijskih sredstava Unije za istraživanja matičnih stanica odnosi na upotrebu matičnih stanica odraslih osoba. Nema razloga da se to znatno mijenja u programu Obzor Europa.
5. Svaki projekt u kojem se predlaže upotreba ljudskih embrionalnih matičnih stanica mora uspješno proći znanstvenu procjenu tijekom koje neovisni stručnjaci iz područja znanosti ocjenjuju nužnost upotrebe takvih matičnih stanica za postizanje znanstvenih ciljeva.
6. Za prijedloge koji uspješno prođu znanstvenu procjenu provodi se zatim strogo preispitivanje etičnosti koje organizira Europska komisija. Tijekom tog preispitivanja etičnosti vodi se računa o načelima iz Povelje EU-a o temeljnim pravima i relevantnih međunarodnih konvencija kao što su Konvencija Vijeća Europe o ljudskim pravima i biomedicini potpisana 4. travnja 1997. u Oviedu i njezini naknadni protokoli te Opća deklaracija o ljudskom genomu i ljudskim pravima koju je donio UNESCO. Preispitivanje etičnosti također služi kako bi se provjerilo poštuju li se u prijedlozima pravila zemalja u kojima će se istraživanje provoditi.
7. U posebnim se slučajevima provjera etičnosti može provesti tijekom trajanja projekta.
8. Za svaki projekt za koji se predlaže upotreba ljudskih embrionalnih matičnih stanica mora se dobiti odobrenje relevantnog nacionalnog ili lokalnog etičkog povjerenstva prije početka relevantnih aktivnosti. Moraju se poštovati sva nacionalna pravila i postupci, među ostalim o pitanjima kao što je pristanak roditelja, nepostojanje financijskog poticaja itd. Provjeravat će se jesu li u projekt uključena upućivanja na mjere povezane s izdavanjem dozvola i kontrolama koje poduzimaju nadležna tijela države članice u kojoj će se provoditi istraživanje.
9. Prijedlog koji uspješno prođe znanstvenu procjenu, nacionalna ili lokalna preispitivanja etičnosti te europsku provjeru etičnosti podnositi će se za svaki pojedinačni slučaj na odobrenje državama članicama okupljenima u okviru odbora koji djeluje u skladu s postupkom ispitivanja. Projekti koji obuhvaćaju upotrebu ljudskih embrionalnih matičnih stanica neće se financirati ako nemaju potrebna odobrenja država članica.
10. Europska komisija nastavit će raditi na lakšoj dostupnosti rezultata istraživanja u području matičnih stanica koje je financirala Unija svim istraživačima, na krajnju korist pacijenata u svim zemljama.

utorak, 27. travnja 2021.

11. Europska komisija nastavit će podržavati aktivnosti i inicijative kojima se doprinosi koordinaciji i racionalizaciji istraživanja u području ljudskih embrionalnih matičnih stanica u okviru odgovornog etičkog pristupa. Komisija će posebno nastaviti podržavati europski registar linija ljudskih embrionalnih matičnih stanica. Takvim registrom omogućit će se nadziranje postojećih ljudskih embrionalnih matičnih stanica u Europi te će se pridonijeti povećanju njihove upotrebe od strane znanstvenika i pomoći da se izbjegne nepotrebna priprema novih linija matičnih stanica.

12. Europska komisija nastavit će trenutnu praksu i odbor koji djeluje u skladu s postupkom ispitivanja neće podnositi prijedloge projekata koji obuhvaćaju istraživačke aktivnosti kojima se uništavaju ljudski embriji, među ostalim u svrhu nabavljanja matičnih stanica. Isključivanje tog koraka istraživanja iz financiranja neće spriječiti dodjelu financijskih sredstava Unije za kasnije korake koji obuhvaćaju ljudske embrionalne matične stanice.

Izjava Komisije o članku 5.

Komisija prima na znanje kompromis koji su suzakonodavci postigli u pogledu teksta članka 5. Prema shvaćanju Komisije, posebni program za istraživanja u području obrane koji se spominje u članku 1. stavku 2. točki (c) ograničen je samo na istraživačke aktivnosti u okviru budućeg Europskog fonda za obranu, a smatra se da su aktivnosti razvoja izvan područja primjene ove Uredbe.

Izjava Komisije o ljudskim pravima iz članka 16. stavka 1. točke (d)

Komisija u cijelosti podupire poštovanje ljudskih prava kako je navedeno u članku 21. drugom podstavku Ugovora o Europskoj Uniji: „Unija nastoji razvijati odnose i graditi partnerstva s trećim zemljama i međunarodnim, regionalnim ili globalnim organizacijama s kojima dijeli načela iz prvog podstavka.” Međutim, Komisija žali zbog uključivanja ‚poštovanja ljudskih prava‘ u skup kriterija koje treće zemlje moraju ispuniti kako bi bile prihvatljive za pridruživanje programu u skladu s člankom 16. stavkom 1. točkom (d). Ni za jedan drugi program EU-a za budući višegodišnji financijski okvir nije prepoznata potreba da se uključi tako izričito upućivanje, iako je neupitno da EU u pogledu svih svojih instrumenata i područja politika nastoji primijeniti dosljedan pristup u vanjskim odnosima s trećim zemljama kad je riječ o poštovanju ljudskih prava, kojim bi se Komisija trebala voditi u provedbi ove odredbe.

Izjava Vijeća

Vijeće poziva Komisiju da osigura najveće moguće sudjelovanje Vijeća tijekom pregovora o sporazumima o pridruživanju trećih zemalja programima Unije, uključujući Okvirni program EU-a za istraživanja i inovacije, Obzor Europa, u skladu s člankom 218. UFEU-a. Vijeće u tu svrhu može imenovati poseban odbor u savjetovanju s kojim se vode pregovori, među ostalim u pogledu oblika i sadržaja tih sporazuma, u skladu s člankom 218. stavkom 4. UFEU-a.

U tom pogledu Vijeće podsjeća na načelo lojalne suradnje među institucijama EU-a, utvrđeno u članku 13. stavku 2. drugoj rečenici UFEU-a, te na relevantnu sudsku praksu Suda u pogledu članka 218. stavka 4. UFEU-a, prema kojoj Komisija mora posebnom odboru pravovremeno i prije pregovaračkih sastanaka pružiti sve podatke i dokumente potrebne za praćenje tijeka pregovora, poput, među ostalim, najavljenih smjernica i stajališta koja su zauzele druge stranke tijekom pregovora, kako bi odbor mogao izraziti mišljenja i savjete u vezi s pregovorima⁽²⁾.

Ako sporazumi o pridruživanju trećih zemalja programima Unije već postoje i uključuju trajno odobrenje Komisiji za utvrđivanje posebnih uvjeta koji se primjenjuju na svaku zemlju u pogledu njezina sudjelovanja u određenom programu i ako Komisiji u tome pomaže poseban odbor, Vijeće podsjeća da Komisija tijekom pregovaračkog procesa mora sustavno djelovati u savjetovanju s tim posebnim odborom, primjerice razmjenom nacрта tekstova prije sastanaka s relevantnim trećim zemljama i omogućavanjem redovitih informativnih sastanaka i izvješćivanja.

Ako sporazumi o pridruživanju trećih zemalja programima Unije već postoje, ali nije predviđen poseban odbor, Vijeće smatra da bi Komisija trebala na sličan način sustavno surađivati s Vijećem i njegovim pripremnim tijelima tijekom pregovaračkog procesa pri utvrđivanju posebnih uvjeta za pridruživanje programu Obzor Europa.

⁽²⁾ Vidjeti presudu od 16. srpnja 2015., Komisija protiv Vijeća, C-425/13, EU:C:2015:483, t. 66.

utorak, 27. travnja 2021.

Izjava Komisije o međunarodnoj suradnji

Komisija prima na znanje jednostranu izjavu Vijeća, koju će propisno razmotriti, u skladu s Ugovorom, sudskom praksom Suda EU-a i načelom institucionalne ravnoteže, prilikom savjetovanja s posebnim odborom u skladu s člankom 218. stavkom 4. UFEU-a.

Izjava Vijeća o članku 5.

Vijeće podsjeća da iz članka 179. stavka 3. i članka 182. stavka 1. UFEU-a, tumačenih zajedno, proizlazi da Unija može donijeti samo jedan višegodišnji okvirni program kojim se utvrđuju sve aktivnosti Unije u području istraživanja i tehnološkog razvoja. Vijeće stoga smatra da je Europski fond za obranu naveden u članku 1. stavku 2. točki (c) Uredbe o uspostavi Okvirnog programa Unije za istraživanja – Obzora Europa, koji obuhvaća aktivnosti tog fonda u području istraživanja i tehnološkog razvoja, poseban program za provedbu tog okvirnog programa u smislu članka 182. stavka 3. UFEU-a te je obuhvaćen područjem primjene uredbe o uspostavi tog okvirnog programa.
